

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін факультету забезпечення оперативно-службової діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 12 «СОЦІАЛЬНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ»
ОПП «Психологія»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 053 Психологія
Форма навчання: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Соціальна та вікова психологія» є обов'язковою для професійної підготовки здобувачів вищої освіти за ОПП 053 «Психологія». Вивчається протягом 5-6-го семестрів на кафедрі психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

Всього 8 кредитів (240 годин): 120 годин аудиторної роботи, 60 годин індивідуальної роботи, 60 годин самостійної роботи.

МЕТА КУРСУ – формування у курсантів уявлень про онтологічні психологічні чинники та закономірності психічного розвитку людини, особливості її психофізіологічного, сенсорно-перцептивного, когнітивного, емоційного, особистісного, соціального розвитку та становлення різних видів діяльності; засвоєння курсантами знань з психолого-педагогічного забезпечення навчальної та виховної діяльності у закладах освіти, усвідомлення навчання та виховання як основних рушіїв розвитку людини та особистості; формування у курсантів розуміння місця та значення цього курсу у структурі практичної діяльності психолога; формування наукових уявлень про соціально-психологічні явища та процеси, їх структуру генезис і функціонування.

Завдання навчальної дисципліни закріплені у нормативно-правових документах Адміністрації ДПСУ, Концепції національного виховання молоді та ін. Зміст курсу передбачає:

а) вивчення курсантами не тільки системи знань теоретичного та практичного характеру, які стосуються вивчення: теоретичних понять курсу, що дасть їм змогу зрозуміти сутність соціально-психологічних процесів; соціально-психологічних закономірностей взаємодії особистості та соціуму; принципів, засад соціальної психології особистості; системи методів, методик, прийомів вивчення соціально-психологічних особливостей особистості; психології малої групи та групової взаємодії; психології соціального пізнання; психології великих груп та масових явищ, а також формування у курсантів умінь та навичок, які стосуються: виявлення проблеми соціально-психологічного змісту та знаходження способів їх вивчення та усунення; користування поняттями соціальної психології; підбору адекватних способів усунення проблем соціально-психологічного змісту; використання дослідницьких технік при вивченні соціально-психологічних явищ;

б) формування у курсантів уявлення про закономірності, чинники і механізми психічного розвитку людини, особливості формування психічних якостей особистості, становлення і розвиток психічних процесів, емоцій і їх властивостей у дітей, підлітків, юнаків та дорослих; ознайомлення курсантів з провідними течіями, напрямками, теоретичними і концептуальними підходами до психічного розвитку людини, вікового розвитку особистості, системою

концептуальних і теоретичних положень, що утворюють основу вікової психології; забезпечення вивчення курсантами критеріїв, закономірностей, завдань, сенситивних періодів, питань внутрішньоособистісного вибору в процесі психічного розвитку особистості, вікових можливостей засвоєння знань, нормативних і ситуативних криз на кожному етапі психічного розвитку від народження до старості.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Курсант, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:

з н а т и:

- фундаментальні розділи соціальної психології, що необхідні для дослідницької та практичної діяльності;
- мати уявлення про історичний процес розвитку та сучасний стан соціально-психологічного знання;
- основні закономірності про спілкування та міжособистісну взаємодію;
- закономірності функціонування соціальних спільнот – великих і малих груп;
- основні закономірності соціальної поведінки особистості, її соціально-психологічних рис та особливостей соціалізації.
- основні категорії та історичні передумови виникнення і розвитку вікової психології як науки;
- принципи, критерії та закономірності психічного розвитку людини;
- чинники, що визначають перебіг та результат психічного розвитку;
- теоретичні та концептуальні підходи до вікового розвитку особистості;
- категоріально-понятійний апарат вікової психології;
- проблеми методичного та методологічного забезпечення досліджень у віковій психології;
- систему концептуальних і теоретичних положень, що утворюють основу вікової психології;
- причини та закономірності виникнення вікових криз, шляхи подолання засобами навчання і виховання;
- особливості динаміки психічного розвитку у дитинстві, юності та дорослому віці: психофізіологічний, когнітивний, емоційний та особистісний розвиток;
- сутність та особливості процесу навчання на різних вікових етапах;
- значення навчання і виховання у забезпеченні адекватного віку психічного розвитку;
- особливості соціокультурного розвитку в ранньому, підлітковому та дорослому віці;
- закономірності професійного становлення та розвитку професійних умінь і навичок на різних етапах онтогенезу особистості;
- особливості психосексуального розвитку та формування сімейних взаємовідносин і їх вплив на психічний та особистісний розвиток;

- процеси та закономірності внутрішньоутробного розвитку та народження дитини;
- особливості розвитку мови; види спілкування у пренатальному, немовлячому, ранньому, дошкільному, молодшому шкільному та підлітковому віці;
- провідні види діяльності та їх значення для розвитку і навчання дитини;
- сенситивні періоди розвитку та можливості, які вони відкривають для розвитку;
- новоутворення та зони ближнього розвитку на кожному з вікових етапів;
- особливості фізичного розвитку, моторики та їх значення для розвитку психіки дитини;
- закономірності емоційного, когнітивного та особистісного розвитку дітей, підлітків, юнаків та дорослих;
- значення закладів освіти для психічного розвитку дитини;
- сильні та слабкі сторони виховних впливів сім'ї та закладів освіти;
- основні критерії готовності дитини до навчання у школі;
- причини та шляхи подолання шкільної неуспішності;
- вікові можливості засвоєння знань;
- особливості виникнення і розвитку психічних процесів, емоцій та їх властивостей у дітей, підлітків, юнаків та дорослих;
- навчальні та виховні можливості, засоби та стратегії сім'ї, дошкільних закладів, школи та ін. інститутів соціалізації;
- особливості формування психічних якостей особистості, що розвивається;
- закономірності виникнення та розв'язання вікових криз протягом онтогенезу від народження до старості;
- особливості стабільних та мінливих періодів професійного та сімейного життя у ранній, середній та пізній дорослості;
- причини та чинники, що детермінують процес старіння; вплив процесів старіння на розвиток особистості;

в м і т и:

- аналізувати, систематизувати і класифікувати теоретичні підходи в соціальній психології, дані експериментальних досліджень та дослідницьких програм;
- виділяти, аналізувати соціально-психологічні проблеми;
- підбирати адекватні способи вирішення соціально-психологічних проблем;
- формулювати робочі гіпотези та визначати дослідницькі завдання з соціальної психології;
- використовувати дослідницькі техніки при вивченні соціально-психологічних явищ;
- забезпечувати в умовах навчально-виховного процесу неперервний та ефективний процес соціалізації індивіда;

- здійснювати професійний аналіз соціально-психологічних явищ і процесів;
- володіти соціально-психологічними технологіями впливу та надання психологічної допомоги у розв’язанні конфліктів, оптимізації соціальних стосунків, налагодженні ефективної взаємодії, профілактиці та подоланні соціальної дезадаптації;
- вирішувати прикладні соціально-психологічні завдання у різних сферах соціального буття;
- спрямовувати потребово-мотиваційну сферу дитини адекватно до завдань навчання та виховання, враховуючи вік та соціальну ситуацію розвитку;
- організовувати навчально-виховний процес, враховуючи вікові особливості сприйняття та засвоєння, провідну діяльність, сенситивні періоди та ін. критерії розвитку;
- визначати психологічні симптоми криз вікового розвитку та надавати базову психологічну допомогу (рекомендації батькам, рідним, друзям) для їх успішного подолання;
- здійснювати психолого-педагогічний патронаж розвитку пізнавальних здібностей в учнів;
- оперувати та використовувати у власній науково-педагогічній діяльності основні поняття і категорії вікової психології;
- створювати умови для належного рівня мотивації навчальної діяльності, навчання та учіння в учнів;
- вести особистісний діалог, бесіду з дітьми різного віку, особливо підліткового та юнацького;
- діагностувати навчальне та професійне перевантаження, стрес, депресію та забезпечувати їх подолання;
- враховувати гендерні чинники в організації навчально-виховного процесу, забезпечувати гендерний паритет в доступі до знань, можливостей та професійній діяльності;
- здійснювати аналіз психічного розвитку дитини за основними критеріями;
- організовувати навчально-виховний процес у відповідності з віковими можливостями та потребами дитини;
- визначати готовність дитини до навчання у школі та можливості засвоєння знань, вироблення умінь та навичок на певному віковому етапі;
- сприяти успішному подоланню криз розвитку та враховувати їх вплив на здатності засвоєння дитиною знань;
- знаходити контакт і спілкуватися з дітьми різного віку, орієнтуючись на їх потреби та оцінку власної особистості;
- працювати з обдарованими дітьми та дітьми, що потребують допомоги у навчанні;
- оволодіти комунікативними засобами подачі матеріалу, проводити бесіди та диспутовати на задану тему з вікової психології;
- застосовувати відповідні психодіагностичні методи, методики і тести;

о з н а й о м и т и с ь з:

- новими теоретичними та методичними розробками в галузі соціальної психології;
- новітніми дослідженнями предмету вивчення вікової психології.

ВИКЛАДАЧІ:

Відповідно до форми А-4.03.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Вступ до спеціальності, Загальна психологія з практикумом, Диференціальна психологія, Основи психологічних досліджень та експериментальна психологія.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Профільні аудиторії кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Програмне забезпечення: модульне середовище академії – <https://10.241.24.43/course/index.php?categoryid=23>.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин															Форми підсумкового контролю									
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота					Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік				
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	курсова робота	*модульний контроль	підсумковий контроль	Усього	конспект з теми	реферат	переклад текстів					розрахункове завдання	курсова робота	контрольна робота	-----
3	5	2,9	88	40	22			2		12				4	24	24							24		+		
3	6	5,1	152	80	34			4		28		2	6	6	36	6					30			36	+		
Усього за дисципліну		8	240	120	56			6		40		2	6	10	60	30					30			60	+	+	

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН1.6; МН2.1; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.5; МН3.6; МН4.1; МН4.2; МН4.3; МН4.4.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.1; МК2.1; МК2.3; МК2.4; МК2.8; МК4.1.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	МК 1.1; МК 1.4; МК2.1; МК2.6; МК3.1; МК3.3; МК4.1; МК4.4
ЗК-4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	МК 1.1; МК 1.4; МК2.1; МК2.6; МК3.1; МК3.3; МК4.1; МК4.4
ЗК-5	Здатність до адаптації та дії у новій ситуації, бути критичним і самокритичним.	МН 1.1; МК 1.4; МК2.1; МК2.5; МК2.6; МК3.1; МК3.3; МК4.1; МК4.4
ЗК-6	Здатність планувати та управляти часом, приймати обґрунтовані рішення. Здатність працювати автономно, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	МК2.1; МК2.6; МК3.1; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ЗК-8	Навички міжособистісної взаємодії.	МК2.1; МК2.6; МК3.1; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ЗК-9	Здатність працювати в команді, спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня	МК1.1; МК1.4; МК2.3; МК2.4; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
Фахові компетентності спеціальності		
ФК-1	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.	МК1.1; МК1.4; МК2.3; МК2.4; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
ФК-2	Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.	МК1.1; МК1.4; МК2.3; МК2.4; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
ФК-3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.	МК1.1; МК1.4; МК2.3; МК2.4; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
ФК-4	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.	МК1.1; МК1.4; МК2.3; МК2.4; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
ФК-7	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.	МК1.1; МК1.4; МК2.3; МК2.4; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
ФК-10	Здатність дотримуватися норм професійної етики.	МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.4.
ФК-11	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	МК1.1; МК1.4; МК2.3; МК2.4; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
Професійні (військово-прикордонні компетентності)		
ВК-9	Здатність організувати морально-психологічне забезпечення у прикордонному підрозділі, здійснювати професійно-психологічний добір, володіти основами профорієнтаційної роботи, розуміти організацію діяльності психологічних служб підрозділів сектору національної безпеки.	МК1.1; МК1.4; МК2.3; МК2.4; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1.

**ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ
КУРСАНТАМИ**

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-1	Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	МН1.1; МН1.3; МН2.3; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН-2	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	МН1.1; МН1.3; МН2.3; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН-3	Здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань за допомогою державної та іноземної мов, в т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.	МН1.1; МН1.3; МН2.3; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН-4	Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	МН1.1; МН1.3; МН2.1; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН-7	Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.	МН1.1; МН1.3; МН2.1; МН2.3; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН-8	Формулювати розгорнутий аналіз досліджень, презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.	МН1.1; МН1.3; МН2.1; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН-13	Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	МН1.3; МН1.6; МН2.1; МН2.3; МН3.2; МН3.4; МН3.6; МН3.9; МН4.1; МН4.2; МН4.4	МК1.4; МК2.2; МК2.7; МК2.8; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН-14	Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, в тому числі демонструвати лідерські якості.	МН1.1; МН1.3; МН2.1; МН3.4; МН3.9; МН4.2.	МК2.1; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК3.1; МК4.1; МК4.4.
ПРН-16	Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	МН1.1; МН1.3; МН2.1; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН-17	Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	МН1.1; МН1.3; МН2.1; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН-19	Враховувати специфіку етнічних, соціальних, демографічних й інших особливостей та особливих умов в професійній діяльності.	МН1.1; МН1.3; МН2.1; МН2.3; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
ВРН-2	Управляти загальновійськовими та прикордонними підрозділами (прийняття рішення, планування, мотивація та контроль) в ході повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки з використанням засобів зв'язку та телекомунікацій.	МН1.1; МН1.3; МН2.1; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ВРН-7	Організувати і здійснювати заходи морально-психологічного забезпечення, профорієнтаційної роботи, професійно-психологічного добору.	МН1.1; МН1.3; МН2.1; МН2.3; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Календарний план
проходження курсу

№ теми	Найменування тем	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин						Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5	6			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Історія розвитку соціальної психології як науки, її предмет та завдання	2	Л2						IX	Т.1/1.-л.-2	2
2	Методологія та методи дослідження соціальної психології	2	Л2						IX	Т.2/1.-л.-2	2
3	Прикладна соціальна психологія	4	Л2	Сз2					IX	Т.3/1.-л.-2; Т.3/2.-с.-2	4
4	Спілкування як соціально-психологічний феномен	6	Л4	Сз4					X	Т.4/1.-л.-2; Т.4/2.-л.-2; Т.4/3.-с.-2	6
5	Моделі та стилі спілкування	4	Л2	Сз2					X	Т.5/1.-л.-2; Т.5/2.-с.-2	4
6	Соціальна комунікація і міжособистісна взаємодія	6	Л4	Сз2					XI	Т.6/1.-л.-2; Т.6/2.-л.-2; Т.6/3.-с.-2	6
7	Соціальна перцепція. Способи впливу у процесі спілкування	4	Л2	Сз2					XI	Т.7/1.-л.-2; Т.7/2.-с.-2	4
8	Конфлікт як соціально-психологічне явище	8	Л4	Сз2	Пз2				XII	Т.8/1.-л.-2; Т.8/2.-л.-2; Т.8/3.-с.-2; Т.8/4.-пр.-2	8

	<i>Диференційований залік</i>	4						Дз4	XII	Диф.залік – 4	4
9	Група як соціально-психологічний феномен. Психологія малих соціальних груп	6	Л4	Сз2					I	Т.9/1.-л.-2; Т.9/2.-л.-2; Т.9/3.-с.-2	6
10	Лідерство та керівництво як форми управління соціальними групами	6	Л2	Сз2	Пз2				I	Т.10/1.-л.-2; Т.10/2.-с.-2; Т.10/3.-пр.-2	6
11	Особистість як соціально-психологічний феномен	4	Л2	Сз2					II	Т.11/1.-л.-2; Т.11/2.-с.-2	4
12	Соціалізація особистості	4	Л2	Сз2					II	Т.12/1.-л.-2; Т.12/2.-с.-2	4
13	Особистість у структурі суспільних відносин	4	Л2	Сз2					III	Т.13/1.-л.-2; Т.13/2.-с.-2	4
14	Просоціальні та асоціальні форми поведінки особистості	6	Л2	Сз2		К2			III	Т.14/1.-л.-2; Т.14/2.-с.-2; Контр. роб-2	6
15	Вікова психологія як галузь психологічної науки	4	Л2	Сз2					III	Т.15/1.-л.-2; Т.15/2.-с.-2	4
16	Психічний та особистісний розвиток дитини протягом раннього дитинства	4	Л2	Сз2					IV	Т.16/1.-л.-2; Т.16/2.-с.-2	4
17	Психологічні особливості розвитку молодшого школяра	4	Л2	Сз2					IV	Т.17/1.-л.-2; Т.17/2.-с.-2	4
18	Психологія дорослішання	4	Л2	Сз2					IV	Т.18/1.-л.-2; Т.18/2.-с.-2	4
19	Психологія ранньої та зрілої юності	8	Л4	Сз2	Пз2				V	Т.19/1.-л.-2; Т.19/2.-л.-2; Т.19/3.-с.-2; Т.19/4.-пр.-2	8
20	Рання дорослість	6	Л4	Сз2					V	Т.20/1.-л.-2; Т.20/2.-л.-2; Т.20/3.-с.-2	6

21	Психологія зрілої дорослості	4	Л2	Сз2					VI	Т.21/1.-л.-2; Т.21/2.-с.-2	4
22	Психологія старості	4	Л2	Сз2					VI	Т.22/1.-л.-2; Т.22/2.-с.-2	4
	Курсова робота	6					Кр6		VII	Курс. роб.-6	6
	<i>Екзамен</i>	6						Ез6	VII	Екз – 6	6
	УСЬОГО	120	56	40	6	2	6	10			120

Заняття, що обов'язково (вибірково) оцінюються Т.6/2.-с.-2

Умовні позначення: Лекція - Л Практичне - Пз Семінар – Сз Екзамен – Ез Диференційований залік – Дз

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
3 курс (напрямок підготовки – Психологія (5 семестр))					
1			6	Історія розвитку соціальної психології як науки, її предмет та завдання	
	1	лекція	2	<u>Предмет, завдання та структура соціальної психології</u> 1. Предмет та завдання соціальної психології. Структура соціальної психології. 2. Зв'язок соціальної психології з іншими науками. 3. Огляд основних соціально-психологічних теорій.	[1.1] с. 31-40, 227-254 [1.2] с. 4-67
		самостійна робота	2	1. Функції соціальної психології: методологічна (концептуально-ідеологічна); теоретико-пізнавальна (прогностично-відображальна); прикладна (практично-інструментальна).	[1.1] с. 31-40, 227-254 [1.2] с. 4-67
	індивід. робота (конспект)	2	1. Сфери застосування соціально-психологічних знань.	[1.1] с. 31-40, 227-254 [1.2] с. 4-67	
2			6	Методологія та методи дослідження соціальної психології	
	1	лекція	2	<u>Поняття методології наукового соціально-психологічного дослідження</u> 1. Характеристика методів дослідження у соціальній психології. 2. Специфічні особливості соціально-психологічних досліджень. 3. Етичні проблеми соціально-психологічних досліджень.	[1.1] с. 200-226 [1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49
		самостійна робота	2	1. Загальні закономірності соціально-психологічних досліджень. 2. Основні принципи соціально-психологічних досліджень.	[1.1] с. 200-226 [1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49
	індивід. робота (конспект)	2	1. Історія соціальної психології у постатях: дослідники, наукові школи, визначні відкриття. 2. Алгоритм соціально-психологічного дослідження.	[1.1] с. 200-226 [1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49	
3			8	Прикладна соціальна психологія	
	1	лекція	2	<u>Прикладні аспекти соціальної психології</u> 1. Предмет і завдання прикладної соціальної психології.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407

				2. Специфічні особливості прикладних досліджень у соціальній психології.	[2.4]
1	2	3	4	5	6
3	2	семінар	2	<u>Прикладна соціальна психологія у різних сферах життєдіяльності людини</u> 1. Прикладна соціальна психологія у військовій сфері. 2. Прикладна соціальна психологія у сфері управління.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		самостійна робота	2	Прикладна соціальна психологія у сфері політики. Прикладна соціальна психологія у сфері реклами.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
		індивід. робота (конспект)	2	Прикладна соціальна психологія у сфері освіти і науки. Сфери прикладних соціально-психологічних досліджень.	
4			14	Спілкування як соціально-психологічний феномен	
	1	лекція	2	<u>Спілкування у структурі соціальних і міжособистісних стосунків</u> 1. Поняття спілкування у соціальній психології. 2. Розвиток спілкування в онтогенезі.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	2	лекція	2	<u>Структура та основні компоненти спілкування</u> Види спілкування. Рівні спілкування. Функції спілкування.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	3	семінар	2	<u>Загальна характеристика процесу спілкування</u> Спілкування як соціально-психологічний феномен. Онто- і філогенез спілкування. Структура, функції і види спілкування. Рівні, стилі та засоби спілкування.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		самостійна робота	4	1. Форми спілкування: бесіда, нарада, переговори, збори, публічний виступ. 2. Рівні спілкування: макрорівень, мезарівень, мікрорівень.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		індивід. робота (конспект)	4	1. Типи спілкування: менторський, інформативний, конфронтаційний, «натхненне спілкування». 2. Особливості спілкування у сучасному світі.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
5			8	Моделі та стилі спілкування	
	1	лекція	2	<u>Особливості моделей та стилів спілкування особистості</u> 1. Поняття моделей спілкування та їх порівняльна характеристика. 2. Характеристика стилів спілкування.	1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
	2	семінар	2	<u>Маніпулятивне спілкування: характеристика, причини</u> 1. Маніпулятивні типи особистості.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407

				Умови ефективного спілкування.	[2.4]
1	2	3	4	5	6
5		самостійна робота	2	1. Аналіз основних підходів до розуміння психічної норми у психологічній науці. 2. Складання порівняльної характеристики нормативної і ненормативної поведінки (на основі індивідуальних спостережень).	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		індивід. робота (конспект)	2	1. Спілкування як соціальна потреба людини. 2. Правила і техніки ефективного спілкування. 3. Проблема квазіспілкування у сучасному суспільстві.	[2.4]
6			14	Соціальна комунікація і міжособистісна взаємодія	
	1	лекція	2	<u>Комунікація в процесі міжособистісної взаємодії</u> 1. Поняття комунікації та її різновиди. 2. Засоби комунікації.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	2	лекція	2	<u>Основні риси міжособистісної взаємодії</u> 1. Загальна характеристика міжособистісної взаємодії. 2. Поняття соціальної інтеракції.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	3	семінар	2	<u>Інформаційний обмін та комунікативні бар'єри</u> Комунікативні бар'єри та їх подолання. Специфіка міжособистісного інформаційного обміну. Типи міжособистісної взаємодії (інтеракції). Стратегії міжособистісної взаємодії (інтеракції).	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		самостійна робота	4	1. Опис принципів власного онтопсихологічного рівня. 2. Характеристика принципів теоретичної психології.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
		індивід. робота (конспект)	4	1. Наукові дослідження афіліації як потреби у спілкуванні. 2. Невербальні засоби комунікації.	[2.4]
7			12	Соціальна перцепція. Способи впливу у процесі спілкування	
	1	лекція	2	<u>Соціальна перцепція у процесі взаєморозуміння</u> 1. Поняття соціальної перцепції. Значення соціальної перцепції у процесі взаєморозуміння. 2. Механізми соціальної перцепції (взаєморозуміння). 3. Каузальна атрибуція. Помилки атрибуції. Деформації соціальної перцепції.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	2	семінар	2	<u>Психологія впливу</u> 1. Способи впливу у процесі спілкування.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407

1	2	3	4	5	6
				2. Механізми впливу у процесі спілкування.	[2.4]
7		самостійна робота	4	1. Порівняльна характеристика понять: «методологія», «метод», «методика». 2. Апробація підготовленої бесіди. 3. Обробка та інтерпретація отриманих даних бесіди та анкетування.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
		індивід. робота (конспект)	4	<u>Реферати</u> 1. Особливості впливу деструктивних культур на особистість. 2. Сучасна теорія каузальної атрибуції ФріцаХайдера. 3. Сутність фундаментальної помилки каузальної атрибуції. 4. Особливості психологічного впливу у процесі спілкування.	[2.4]
8			16	Конфлікт як соціально-психологічне явище	
	1	лекція	2	<u>Конфлікт: сутність, зміст та структура поняття</u> 1. Поняття конфлікту. Структура конфлікту. Інцидент. 2. Види конфлікту.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	2	лекція	2	<u>Соціально-психологічна структура конфлікту</u> 1. Функції конфлікту. 2. Фази та динаміка розвитку конфлікту.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	3	семінар	2	<u>Соціально-психологічний феномен конфлікту</u> 1. Зміст та співвідношення понять «конфлікт», «конфліктна ситуація», «інцидент». 2. Причини та умови виникнення конфлікту. 3. Управління конфліктом. 4. Методи розв'язання конфлікту.	[1.1] с. 31-40, 227-254 [1.2] с. 4-67
	4	практичне заняття	2	<u>Соціально-психологічний аналіз конфліктної взаємодії</u> 1. Дослідження особливостей конфліктної взаємодії. 2. Дослідження поведінки у конфліктній ситуації.	[1.1] с. 31-40, 227-254 [1.2] с. 4-67
		самостійна робота	4	1. Психологічні характеристики особистості. 2. Функції та структура особистості. 3. Розгляд структури особистості за К. К. Ковальовим, . 4. Опис розуміння поняття «зріла особистість» (Г. Оллпорт), «множинна особистість» (У. Джемс), індивідуована особистість (К. Юнг).	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		індивід. робота (конспект)	4	1. Вплив групи на формування поведінки її членів (алкоголізація, тютюнокуріння, наркотики). 2. Дослідження схильності до агресивної поведінки молоді.	[2.4]

				3. Агресивне спілкування у сім'ях.	
1	2	3	4	5	6
Диференційований залік			4		
Разом за семестр			40		
3 курс (напрямок підготовки – Психологія (6 семестр))					
9			14	Група як соціально-психологічний феномен	
	1	лекція	2	<u>Психологія груп та стихійних спільнот</u> 1. Поняття соціальної групи, її ознаки та психологічні характеристики. Класифікація груп. 2. Психологічні характеристики великих соціальних груп та стихійних спільнотей.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	2	лекція	2	<u>Дослідження груп у зарубіжній та вітчизняній психології. Групова динаміка</u> 1. Поняття та ознаки малої групи. Структура малої соціальної групи. Класифікація малих соціальних груп. 2. Характеристика процесів групової динаміки. 3. Психологія міжгрупових відносин.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	3	семінар	2	<u>Соціально-психологічні феномени груп та стихійних спільнот</u> 1. Психологія етнічних груп. 2. Психологічні особливості українського національного характеру. 3. Основні процеси групової динаміки.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		самостійна робота	4	1. Групова згуртованість. Механізми її формування. 2. Групова (міжособистісна) сумісність. 3. Груповий вплив на особистість, його види. 4. Групові норми та нормативна поведінка.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
		індивід. робота (конспект)	4	1. Комунікативний потенціал малої соціальної групи. 2. Психологія масових явищ та масових комунікативних процесів. 3. Психологія соціальних класів. 4. Особливості поведінки людей в умовах урбаністичного середовища. 5. Психологія мас Г.Лебона.	[2.4]
10			14	Лідерство та керівництво як форми управління соціальними групами	
	1	лекція	2	<u>Управління соціальними групами: лідерство та керівництво</u> 1. Поняття про лідерство та керівництво як персоніфіковані форми управління соціальних груп.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]

1	2	3	4	5	6
				2. Теорії лідерства та керівництва. 3. Характеристика стилів керівництва. Типи лідерства.	
10	2	семінар	2	<u>Групова діяльність і стиль керівництва</u> 1. Стиль керівництва і проблеми ефективності групової діяльності. 2. Індивідуально-психологічні характеристики керівника як чинник ефективного управління.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	3	практичне заняття	2	<u>Дослідження соціометричної структури групи</u> 1. Аналіз статусно-рольових характеристик малої групи. 2. Емпіричне дослідження соціометричної структури групи.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		самостійна робота	4	1. З'ясування впливу ментально-психічної підструктури особистості на її поведінку та діяльність 2. Виділення і характеристика ментальних особливостей української нації.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		індивід. робота (конспект)	4	1. Лідерство і влада. Статус і схвалення в групі. 2. Особливості прояву конформізму: гендер, особистість, культура. 3. Прояви конформізму та розмір групи, однотайність, згуртованість, статус учасників. 4. Причини конформізму: нормативний та інформаційний впливи.	[2.4]
		курсорова робота	2	<u>Відповідно до тематики</u>	
11			8	Особистість як соціально-психологічний феномен	
	1	лекція	2	<u>Проблема особистості в соціальній психології</u> 1. Поняття особистості. Специфіка постановки проблеми особистості в соціальній психології. 2. Взаємозв'язок соціального та індивідуального в особистості. 3. Соціально-психологічна структура особистості.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	2	семінар	2	<u>Соціально-психологічні типи особистості</u> 1. Характеристика соціально-психологічних типів особистості. 2. Соціальна зрілість особистості.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		самостійна робота	2	Соціально-психологічна структура особистості.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
		курсорова робота	2	<u>Відповідно до тематики</u>	[2.4]
12			8	Соціалізація особистості	
	1	лекція	2	<u>Соціалізація особистості як феномен</u>	[1.1] с. 302-322

				1. Поняття соціалізації особистості. Її етапи. 2. Функції та форми соціалізації особистості. 3. Механізми, засоби, моделі соціалізації особистості.	[1.2] с. 398-407 [2.4]
1	2	3	4	5	6
12	2	семінар	2	<u>Соціалізація сучасної особистості</u> 1. Сфери соціалізації особистості. 2. Інститути соціалізації особистості.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		самостійна робота	2	Огляд теоретичних концепцій соціалізації особистості.	[2.4]
		курсорова робота	2	<u>Відповідно до тематики</u>	
13			8	Особистість у структурі суспільних відносин	
	1	лекція	2	<u>Становище особистості у суспільстві: критерії та показники</u> 1. Соціальний статус та соціальна позиція особистості. 2. Соціальна установка як регулятор поведінки особистості. 3. Соціальні ролі та соціальної функції особистості.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	2	семінар	2	<u>Поняття соціальної ролі та соціальної функції особистості</u> 1. Роль як реалізація статусу і позиції особистості. 2. Структура соціальної ролі. Види соціальних ролей.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		самостійна робота	2	1. Ознайомлення з фізіологічними, біохімічними та психологічними теоріями пам'яті. 2. З'ясування основних причин забування. 3. З'ясування сутності патологічних порушень пам'яті, різних видів амнезій. 4. Дослідження особливостей короткотривалої і довготривалої пам'яті.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		курсорова робота	2	<u>Відповідно до тематики</u>	[2.4]
14			12	Просоціальні та асоціальні форми поведінки особистості	
	1	лекція	2	<u>Поведінка особистості в соціумі</u> 1. Регуляція поведінки особистості в соціумі. 2. Поняття просоціальної поведінки особистості. Альтруїзм. 3. Проблема асоціальної поведінки.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	2	семінар	2	<u>Соціально-ненормативна поведінка особистості</u> 1. Причини та форми асоціальної поведінки. 2. Соціально-психологічна дезадаптація особистості.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]

1	2	3	4	5	6
				3. Соціальна напруженість.	
14		самостійна робота	2	Опрацювання на вибір однієї із робіт з хрестоматійного збірника «Психологія мислення»	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
		курсора робота	2	<u>Відповідно до тематики</u>	[2.4]
Контрольна робота			2	Згідно контрольних запитань до розділу	
15			8	Вікова психологія як галузь психологічної науки	
	1	лекція	2	<u>Вікова психологія як галузь психологічної науки</u> 1. Психічний розвиток людини від народження до старості – предмет вікової психології. 2. Методи вікової психології.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	2	семінар	2	<u>Вікова психологія у системі психологічних наук</u> 1. Напрями, концепції, теорії вікової психології. 2. Структура, функції, завдання вікової психології. 3. Місце вікової психології у системі психологічних наук.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		самостійна робота	2	Методи вікової психології.	[1.1] с. 302-322
		курсора робота	2	<u>Відповідно до тематики</u>	[2.4]
16			8	Психічний та особистісний розвиток дитини протягом раннього дитинства	
	1	лекція	2	<u>Психічний розвиток людини у ранньому дитинстві</u> 1. Пренатальний розвиток дитини. Психосоціальний розвиток людини у немовлячому періоді 2. Дитина у ранньому дитинстві. Новоутворення та провідна діяльність дитини дошкільного віку. 3. Готовність дитини до навчання в школі.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	2	семінар	2	<u>Особливості психічного розвитку дитини раннього віку</u> 1. Провідна діяльність у ранньому дитинстві. 2. Характеристика новоутворень в ранньому дитинстві.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407

1	2	3	4	5	6
16				3. Криза трьох років. 4. Особливості розумового розвитку дошкільника. 5. Криза семи років.	
		самостійна робота	2	1. Напрями, концепції, теорії вікової психології. 2. Психічний та особистісний розвиток людини. 3. Умови та суперечності психічного розвитку. 4. Детермінанти (чинники) психічного розвитку.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
		курсозна робота	2	<u>Відповідно до тематики</u>	[2.4]
17			8	Психологічні особливості розвитку молодшого школяра	
	1	лекція	2	<u>Загальна характеристика розвитку молодшого школяра</u> 1. Соціальна ситуація розвитку молодшого школяра. 2. Провідна діяльність молодшого школяра. 3. Новоутворення молодшого шкільного віку.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	2	семінар	2	<u>Я-образ молодшого школяра</u> 1. Рефлексія молодшого школяра. 2. Розвиток самосвідомості молодшого школяра. 3. Формування Я-образу школяра.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		самостійна робота	2	Складання пам'ятки про основні закономірності психічного розвитку у дошкільному дитинстві: а) для психолога; б) для батьків.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
		курсозна робота	2	<u>Відповідно до тематики</u>	[2.4]
18			8	Психологія дорослішання	
	1	лекція	2	<u>Загальна характеристика психічного та особистісного розвитку підлітка</u> 1. Соціальна ситуація розвитку підлітка. 2. Провідна діяльність підлітка. 3. Психологічні новоутворення підліткового віку.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	2	семінар	2	<u>Розвиток особистості у підлітковому віці</u> 1. Навчання підлітка. 2. Міжособистісне спілкування підлітка.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]

1	2	3	4	5	6
				3. Почуття дорослості та потреба підлітка у самоствердженні.	
18		самостійна робота	2	1. Характеристика самосвідомості молодшого школяра. 2. Визначення рівня психічного розвитку і ставлення дитини 7-9-річного віку до ролі школяра.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
		курсова робота	2	<u>Відповідно до тематики</u>	[2.4]
19			16	Психологія ранньої та зрілої юності	
	1	лекція	2	<u>Загальні особливості ранньої юності</u> 1. Соціальна ситуація розвитку в ранній юності. 2. Новоутворення раннього юнацького віку. 3. Формування особистісної ідентичності. Криза ідентичності.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	2	лекція	2	<u>Загальні особливості особистості у ранній та зрілій юності</u> 1. Дозрівання та соціалізація в ранній та зрілій юності. 2. Розвиток самосвідомості особистості у період ранньої та зрілої юності. 3. Соціальна ситуація розвитку в період у період ранньої та зрілої юності.	[1.1] с. 200-226 [1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49
	3	семінар	2	<u>Дослідження особливостей зрілої юності</u> 1. Активізація розвитку рефлексії та самосвідомості у період зрілої юності. 2. Дружба і закоханість у зрілому юнацькому віці. 3. Визначення професійної придатності та схильностей юнаків зрілого віку.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
	4	практичне заняття	2	<u>Дослідження психології ранньої юності.</u> Визначення показників соціально-психологічної готовності випускника школи до зміни провідного виду діяльності. Визначення здібностей до різних професій юнаків та дівчат.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		самостійна робота	4	1. Ідентичність, особистісне та професійне самовизначення юнаків. 2. Розвиток самосвідомості у ранній юності. 3. Розвиток спонукальної та пізнавальної сфери у ранній та пізній юності.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
		курсова робота	4	<u>Відповідно до тематики</u>	[2.4]
20			10	Рання дорослість	
	1	лекція	2	<u>Загальна характеристика ранньої дорослості</u> 1. Фази ранньої дорослості. 2. Особливості самосвідомості та спонукальної сфери у ранньому	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]

1	2	3	4	5	6
				дорослому віці.	
20	2	лекція	2	<u>Становлення особистості й індивідуальності на етапі ранньої дорослості</u> 1. Динаміка психофізіологічних та інтелектуальних функцій у ранньому дорослому віці. 2. Особливості емоційного розвитку особистості у цьому віці.	[1.1] с. 200-226 [1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49
	3	семінар	2	<u>Загальна характеристика Я-концепції в період ранньої дорослості</u> 1. Я-концепція: ядро та периферійна частина, функції в період ранньої дорослості. 2. Я-концепція та самооцінка, сімейні стосунки та психологічний вік особистості. 3. Розвиток сенсорної, моторної та мнемічної функції у ранньому дорослому віці. 4. Розвиток пам'яті, мислення, мовлення, уваги у ранньому дорослому віці. 5. Формування емпатії та загальна емоційна спрямованість особистості у ранньому дорослому віці.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		самостійна робота	2	Діагностика смисложиттєвих орієнтацій особистості за «Тестом смисложиттєвих орієнтацій» Д. О. Леонтєва	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
		курсорова робота	2	<u>Відповідно до тематики</u>	[2.4]
21			8	Психологія зрілої дорослості	
	1	лекція	2	<u>Загальна характеристика зрілої дорослості</u> 1. Криза середини життя. Проблеми зрілого дорослого віку. 2. Особливості життєдіяльності у зрілому дорослому віці. 3. Розвиток Я-концепції у зрілому дорослому віці. 4. Особливості пізнавальної сфери та емоційного реагування у зрілому дорослому віці.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	3	семінар	2	<u>Проблеми зрілого дорослого віку</u> 1. Проблеми спонукальної сфери у зрілому дорослому віці. 2. Зміни функцій інтелекту. 3. Особливості емоційного реагування на життя. Виникання стресу та його наслідки у зрілому дорослому віці.	[1.1] с. 200-226 [1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49
	самостійна робота	2	Здійснити порівняльний аналіз причин, перебігу та симптоматики криз дорослості і дитинства	[1.2] с. 279-354 [2.4]	

1	2	3	4	5	6
		курсова робота	2	<u>Відповідно до тематики</u>	[2.4]
22			8	Психологія старості	
		лекція	2	<u>Загальна характеристика та дослідження особливостей періоду старості</u> 1. Особливості Я-концепції і розвитку особистості в період старості. 2. Особливості пізнавальних та емоційних процесів у старості. 3. Задоволеність життям у старості. Чинники задоволеності життям. 4. Міжособистісні стосунки людей похилого віку.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		семінар	2	<u>Завдання розвитку у старості</u> 1. Типи особистісної активності. 2. Емоційна реакція особистості на настання старості. 3. Стадії переживання наближення смерті.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
		самостійна робота	2	1. Дослідження проблем періоду старості. 2. Задоволеність життям у період старості. 3. Значення сім'ї для людини похилого віку. 4. Реалізація мудрості як сенс життя у старості. 5. Зміни внутрішніх вимірів особистості. 6. «Пенсійна криза»: зміст та психологічні умови її подолання.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
		курсова робота	2	<u>Відповідно до тематики</u>	[1.1] с. 200-226 [1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49
Курсова робота			6		
Екзамен			6		
Разом			240		
Усього за дисципліну			240		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Базова література

- 1.1. Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О. Соціальна психологія: Навч.-метод. Посібник. Київ: Каравела, 2011. 296 с.
- 1.2. Вікова та педагогічна психологія. За ред. Скрипченка О.В. Київ: Просвіта, 2001.
- 1.3. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.Е. Практикум із соціальної психології: Навч. посібн. Київ: Каравела, 2012. 232 с.
- 1.4. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В. Вікова психологія. Навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2012. 346 с.

2. Допоміжна література

- 2.1. Гапон Н. П. Соціальна психологія: навчальний посібник. Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 368 с.
- 2.2. Коваленко А.Б., Корнєв М.Н. Соціальна психологія. Київ: Либідь, 2008. 301 с.
- 2.3. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
- 2.4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2005. 448 с.
- 2.5. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2005. 360 с.

3. Інформаційні ресурси в інтернет (інтранет)

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
2. <http://hklib.npu.edu.ua/> - Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.
3. <http://lib.ru.if.ua.> - Сайт наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника.
4. <http://upsihologa.com.ua/> - портал професійних психологів України «У психолога».
5. http://megalib.com.ua/content/5665_LITERATYRA_DO_KYRSY_DITYaChOI_PSIHOLOGII.html

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального

матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу)

діяльність;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

• самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А
Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Словесні методи	
МН 1.1	Лекція
МН 1.2	Розповідь
МН 1.3	Пояснення
МН 1.4	Бесіда
МН 1.5	Інструктаж
МН 1.6	Дискусія
МН 1.7	Диспут
2. Наочні методи	
МН 2.1	Демонстрація
МН 2.2	Ілюстрація
МН 2.3	Спостереження
3. Практичні методи	
МН 3.1	Лабораторна робота
МН 3.2	Практична робота
МН 3.3	Пробні вправи
МН 3.4	Творчі вправи
МН 3.5	Усні вправи
МН 3.6	Практичні вправи
МН 3.7	Графічні вправи
МН 3.8	Технічні вправи
МН 3.9	Групові вправи
4. Методи самостійного та індивідуального навчання	
МН 4.1	Рецептивний
МН 4.2	Репродуктивний
МН 4.3	Евристичний
МН 4.4	Дослідницький

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний